

Drugi članki ali sestavki/1.25

Magda Peršič

POROČILO ETNOLOŠKEGA ODDELKA NOTRANJSKEGA MUZEJA POSTOJNA ZA LETO 2000

V letu 2000 je bila prostorska problematika Notranjskega muzeja (pridobitev razstavnih prostorov) osrednji problem redne muzejske dejavnosti, saj se muzealije že nekaj let hranijo v neprimernih "depojskih prostorih", skrbno skrite očem obiskovalcev. Kadrovske spremembe v muzeju so povzročile dodatno nestrokovno delo vseh zaposlenih; sama sem prevzela nalogo sindikalne zaupnice.

Etnološki oddelek Notranjskega muzeja je v letu 2000 pridobil 23 predmetov (vsi so bili podarjeni). V okviru **muzejske dokumentacije** je bilo evidentiranih 86 predmetov, dokumentiranih 23, diateka se je povečala za 290 enot in fototeka za 82. Opravljenih je bilo 39 terenskih dni. Poleg etnološke dokumentacije sem kot bibliotekarka in vodja **muzejske knjižnice** odgovorna za inventarizacijo tekočega knjižnega gradiva.

Razstavna dejavnost se je odvijala izven muzeja - na Inštitutu za raziskovanje krasa SAZU v Postojni, kjer sem bila soavtorica priložnostne razstave Anthron nekoč in danes (1889-1999) na zborovanju slovenskih jamarjev ob 110-letnici Anthrona in Jamarske zveze Slovenije (7.-9. 4.) v organizaciji Krasoslovnega društva Anthron in Jamarske zveze Slovenije. Razstava je bila informativnega značaja, saj je obiskovalce historično in kronološko seznanila z delovanjem "starega" (1889-1911) in "novega" (1990) jamarskega društva Anthron. Skupaj s filatelistično zbirko je uspela prikazati del bogate speleološke in raziskovalne dejavnosti kraškega podzemlja.

Za Polharsko društvo Krim sem pripravila muzeološki scenarij razstave o polharski tradiciji in delovanju društva.

V prvi polovici leta sem posvetila večino časa **raziskovalni dejavnosti**:

- raziskava cerkniškega karnevala; mednarodni simpozij Maske in maskiranje v Sloveniji in zamejstvu na Ptuj (24.-25. februar), v organizaciji ZRS Bistra Ptuj in ISN ZRC SAZU Ljubljana;
- raziskava o Cerkniskem jezeru (Jezero in Jezerci) za etnološki prispevek v monografiji o Cerkniskem jezeru, v pripravi Nacionalnega inštituta za biologijo, Oddelka za biologijo na BF, UI in Društva ekologov Slovenije.

V sklopu **pedagoško animativne dejavnosti** sem predstavila delovanje in problematiko muzeja posameznim obiskovalcem in skupinam. Nekatere sem vodila po Polharski zbirki, depandansi muzeja na Pristavi gradu Snežnik.

Zgodovinskim krožkom na OŠ Prestranek in Knežak sem bila somentorica pri raziskovalni nalogi Kako so stanovali naši predniki: spremembe v bivalni kulturi.

Strokovne informacije sem za potrebe seminarских nalog posredovala predvsem študentom Visoke šole za hotelirstvo in turizem v Portorožu.

Sodelovanje: s Turističnim društvom Loška dolina, TD Podgura, KS Zagorje, z Inštitutom za raziskovanje krasa, s Polharskim društvom Krim, z Ribiško družino Cerknica ter s posameznimi kustosi in etnologi v Sloveniji in tujini (kustos biologu Shusakuju Minatoju iz Kiyosate sem za potrebe nastajajočega polharskega muzeja v sklopu raziskovalno ekološkega parka predstavila muzeološki koncept Polharske zbirke).

V muzejski sekciji SED sem prevzela nalogo priprave etičnega kodeksa za etnologue muzealce v okviru Slovenskega muzejskega društva.

Kot predstavnica Notranjskega muzeja sodelujem v sekciji za dokumentacijo pri SMS.

Sodelovala sem v zgodovinski komisiji za ocenjevanje raziskovalnih nalog mladih raziskovalcev zgodovine pri Zvezi prijateljev mladine Slovenije. Letos že drugič poteka zaključno srečanje na regionalni in državni ravni; kot članica strokovne komisije za primorsko regijo sem bila prisotna na regionalnem srečanju v Sežani in državnem v Piranu.

Izobraževanje:

- strokovna srečanja; Krasoslovna šola, sodelovanje v Krasoslovnem društvu Anthron, etnovečeri (SED, SEM), muzeoforumi;
- strokovna ekskurzija v Bolzano (v organizaciji SMD in Slovenskega arheološkega društva), obiski razstav, etnoloških in folklornih prireditev v Sloveniji in tujini.

Publicistično delo

Med strokovnimi objavami bi omenila prispevek o Akulturaciji etnične skupine N'Coakhoe na primeru organizacije Kuru Development Trust v Glasniku SED 40/2000, št. 1, 2 in spletno stran v The Dormouse Hollow s prispevkom "Poljši lov v luči slovenske nacionalne identitete" in predstavitev Polharske zbirke Snežnik (<http://www.glirarium.de/dormouse;> <http://www.glirarium.de/dormouse/sneznik-castle.html>).

Drugi članki ali sestavki/1.25

Andrej Brenc

POKRAJINSKI MUZEJ PTUJ POROČILO O DELU ODDELKA ZA ETNOLOGIJO V LETU 2000

Na oddelku za etnologijo Pokrajinskega muzeja v Ptuj smo zaposleni Monika Simonič (etnologinja), Andrej Brenc (etnolog) in Smiljana Kovačec (dokumentalistka). Za etnološko zbirko v dislocirani enoti v gradu v Veliki Nedelji skrbi Nevenka Korpič (etnologinja). Pri delu smo največ pozornosti namenili predstavitvi gradiva, poleg tega pa smo skrbeli za zbirke, pridobivali in obdelovali gradiva, urejali dokumentacije in raziskovali na terenu.

V Halozah smo zbirali podatke in dokumentirali maske ter pustne rekvizite oračev iz Zgornjega Gruškovja. V Podložah in Košicah, prav tako v Halozah, nas je zanimalo trikraljevsko petje in petje ob svečnicah. Dokumentirali smo pustno dogajanje v Ptuj in okoliških vaseh, Jurijev, Ožbaltov in Katarinin letni sejem ter še nekatere prireditve. V okviru raziskav o življenju in gospodarstvu v poplavnem območju Drave v Šturmovcu smo obdelali katastrske načrte k. o. Šturmovci, Markovci, Nova vas, Zabovci, Spuhlja, Videm in Pobrezje od sedemdesetih let prejšnjega stoletja do leta 1983.

Stalno zbirko pustnih mask smo februarja dopolnili z novima likoma, enojnima rusama - gambelama, in jo nanovo opremili z napisi ter pojasnili v slovenskem, nemškem in angleškem jeziku.

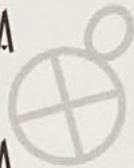
V Avstriji, v Potrni pri Radgoni, je bila v hiši Avgusta Pavla razstava o izumitelju in tovarnarju Janezu Puhu (april-maj), ki jo je pripravil Zgodovinski arhiv s Ptuja. V posebnem razdelku smo s predmeti iz muzejskega fonda predstavili bivalno kulturo v Slovenskih goricah ob koncu prejšnjega stoletja (avtor Andrej Brence). Maja smo zaprli razstavo o viničastvu (avtorica Monika Simonič), ki je bila na ptujskem gradu na ogled od novembra 1999. Ob 200-letnici rojstva Franceta Prešerna smo na gradu odprli dve razstavi: Obramba vinogradov proti toči od leta 1896 do prve svetovne vojne (avtor Andrej Brence) in Slike na steklo - slike z živo dušo (avtorica Monika Simonič). Razstavi sta spremljali zloženci in vabilo na otvoritveno slovesnost. Za vodstvo po grajskih zbirkah smo izdali zgoščenko, na kateri je tudi tekst o pustnih maskah. Za razstavo Mojstrovine Slovenije, ki je bila na ogled med junijem in septembrom v Los Angelesu v ZDA, smo posodili opravo pernatega koranta.

Od 24. do 27. februarja je v viteški dvorani ptujkega gradu in na terenu potekala mednarodna konferenca Maske in maskiranje v Sloveniji in zamejstvu, ki jo je soorganizirala tudi naša ustanova. Glavna organizatorja sta bila ZRS Bistra s Ptuja in ISN ZRC SAZU. Na konferenci sta bila predstavljena referat o pustnih oračih iz Zgornjega Gruškova v Halozah in tekst s fotografijami (Andrej Brence). Monika Simonič je sodelovala z muzejem v Freistadtu v Zgornji Avstriji, ki hrani veliko zbirko slik na steklu. Sodelovali smo tudi z vinskim muzejem iz Stockholma na Švedskem (ravnateljica Mirjam Lausson je oktobra obiskala naš muzej), z RTV Koper - redakcijo za italijansko govorno področje (reportaža o zbirki mask), Enciklopedijo Slovenije (vinarstvo) in drugimi.

Drugi članki
ali sestavki/1.25

Andreja Brancelj Bednaršek

BELOKRANJSKI MUZEJ METLIKA ETNOLOŠKI ODDELEK POJASNILO NAMESTO POROČILA

Leto 2000 je bilo za Belokranjski muzej nenavadno, drugačno, skratka daleč od utečenega muzejskega dela.

Po veliki prenovi strehe in ostriša ter prvega nadstropja metliškega gradu, kar smo si v prisotnosti ministra za kulturo RS Jožefa Školčca slovesno ogledali 18. maja 2000, so v drugi polovici leta sledila številna zaključna dela, ki so se zavlekla še v leto 2001, zato je bil Belokranjski muzej preteklo leto zaprt. Občasno smo odpirali le vinogradniško zbirko v grajski kleti, ki so si jo ogledali večinoma obiskovalci Slovenskega gasilskega muzeja v Metliki.

Šele proti koncu leta smo si zaposleni ponovno lahko uredili delovne prostore, saj so leto 2000 zaznamovale predvsem selitve. Trudili smo se, da smo tudi v takšnih razmerah opravljali redno muzejsko delo. Tako nam je uspelo med drugim zbrati 62 etnoloških predmetov, narediti nekaj sto fotografskih posnetkov, nekaj ur video posnetkov, precejšnje število plakatov, drobnega tiska itd.

Čeprav muzej trenutno nima zaposlenega kustosa etnologa (to področje pokriva direktorica, ki je tudi etnologinja), smo se strokovni delavci muzeja ukvarjali tudi z idejno zasnovo prenove stalne etnološke zbirke Belokranjskega muzeja, kar smo s prošnjo za sofinanciranje prijavi Ministrstvu za kulturo RS.

Sodelovali smo s številnimi posamezniki in institucijami, ki smo jim posojali etnološko gradivo bodisi za objave bodisi v študijske in raziskovalne namene. Začeli smo bolj intenzivno zbirati gradivo o obrtnikih v Beli krajini.

Po letu 2000, ki je bilo za nas specifično, bi v resnici iz "gradbenikov" spet radi postali muzealci.

Drugi članki ali sestavki/1.25 *Tatjana Dolžan Eržen*

POROČILO O DELU ETNOLOŠKEGA KUSTODIATA GORENJSKEGA MUZEJA V KRANJU V LETU 2000

Preteklo leto je minilo v pisanju člankov, pripravah na urejanje dokumentacije o predmetih v zbirki in vodenju študijskih krožkov.

Odzvala sem se na preveč vabil, ki so prihajala obratnosorazmerno s časom dogodka: za zborovanje SED že jeseni l. 1999, za zbornik v počastitev 90-letnice našega staroste Vilka Novaka pozimi, okoli novega leta za zborovanje o maskah na Ptuju, spomladi pa še za zbornik občine Žirovnica. Jeseni sem že pisala prispevek za Vodnik po Mojstrani (zbirka Vodniki po naravni in kulturni dediščini Slovenije), pozimi sem beležila gradivo o kovinarski šoli v Kropi, vmes je prišlo še pisanje gesla Umetno kovaštvo za Enciklopedijo Slovenija. Preveč tem, da bi jih zlahka zmogla v enem letu. Slabi občutki ob oddajanju besedila so seveda pozabljeni, ko je prispevek natisnjen.

Žal zaradi tolikšne angažiranosti v knjižnicah, na terenu in zlasti za računalnikom nisem prav dobro izkoristila enkratne priložnosti, s katero me je obdarila naša uprava. Želela sem dobro strojepisko prek javnih del, da bi pomagala pri obdelavi arhivskega gradiva, kjer že nekaj let pridno sedi naš prvi gorenjski muzejski prostovoljec Alojz Zavrl. Prišla je ga. Bernarda Jovanovič. Že nekaj let vzdihujem za še kakšnim etnologom, da bi si razdelila delo. Pa sem prek javnih del dobila še dve pripravnici - najprej geografko Špelo Majnik, ker etnologije niso imeli, in manj kot mesec za tem še etnologinjo Marijo Marjanovič. Sreča res nikoli ne pride sama! V manjši pisarni, kjer sem bila pred nekaj leti sama, je zažuborel slap petih žensk. Peta je bila v. d. pedagoginja Helena Rant, ki je, hvala bogu, večkrat povabila obe pripravnici, da sta ji pomagali pri delavnicah za otroke. Veliko in zamudno delo je bilo popravljanje računalniškega programa za vnos predmetov ZBIRKA (baza paradox, okolje windows). Med trajanjem mojega porodniškega dopusta ga je z računalnikarjem Klemnom Babičem z Brega pri Žirovnici oblikovala višja kustodinja za novejšo zgodovino Nada Holynski. Čeprav sva bili s kustodinjo za starejšo zgodovino Marjano Žibert sicer povabljeni, da sodelujeva s pripombami, sva jih imeli največ potem, ko naj bi program deloval. Marjana se je kmalu vrnila k družinskem projektom. Do decembra nama je s Klemnom uspelo program urediti, tako da sem lahko začela inventarizirati v ZBIRKI. V primerjavi z modesom, ki sem ga uporabljala doslej, je ZBIRKA predvsem prijaznejša za uporabo, iskanje pa prav otroče lahko. Izpisujem lahko inventarno knjigo in predmetne kartone. Prvo je že oblikovano, drugo pa le začasno.

Z Marijo in Špelo smo naredile velik premik pri predmetnem